

XXVI ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневник

НА

84. заседание

Четвъртък, 25 юли 1946 г.

(Открито в 15 ч. 50 м.)

Председателствувал председателят Васил Коларов. Секретари: Стефан Стефанов и Трифон Трифонов

СЪДЪРЖАНИЕ:

По дневния ред:

Законопроекти: 1. За допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание. (Първо четене) 931

Говорили: м-р-председ. Кимон Георгиев 932
Георги Димитров 932
Д-р Михаил Геновски 933
Иван Харизанов 934
Димитър Братанов 935
Стефан Габровски 935

(При влизането в заседателната зала на народния представител Георги Димитров и при влизането на бюрото на Народното събрание всички народни представители стават прави и ръкополюскат)

Председател Васил Коларов: (Звъни) Обявявам заседанието за открито.

(От заседанието отсъствуват народните представители: Александър Чичовски, Алекси Гогов, Архангел Дамянов, Власи Вълковски, Вълко Червенков, д-р Вера Златарева, Георги Хълчев, Димитър Панайотов, Диню Тодоров, Екатерина Аврамова, Желю Желев, Здравко Митовски, Иван Димитров, Иван Ников, Иван Николов, Иван Харизанов, Йордан Панайотов, Костадин Русанов, Кръстю Нелков, Лалю Ганчев, Мария Тотева, Мата Тюркеджиева, Нянко Вияшки, д-р Петър п. Савов, Петър Тодоров, Слави Пушкарков, Стефан Каракостов, Стефана Маркова, Стою Неделчев, Стоянка Анчева, Титко Черноколев, Филип Филипов, Христо Стефанов)

На дневен ред за днешното заседание е поставен на разглеждане внесенят от г-на министър-председателя законопроект за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание. (Всички стават прави и продължително ръкополюскат)

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Стефан Стефанов (р): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание

Г-да народни представители! Изпълнявайки задължението, което е поело пред българския народ, правителството, в пълно съгласие с партните на Отечествения фронт, смята, че е дошъл подходящият момент, в който народът трябва да се произнесе по въпроса за премахване на монархията и за учредяване на народна демократична република, както и да избере Велико народно събрание, за да изработи новата конституция на България. С това правителството същевременно иска да отговори на изискванията, произлизащи от Кримските решения на трите велики съюзени сили, в които решения беше предвидено, че се предоставя на всеки народ свободно да избере своята форма на управление.

Предлаганият законопроект за допитване до народа и свикване на Велико народно събрание е предназначен да удовлетвори тази именно нужда, и аз моля народното представителство да го одобри и гласува.

Гр. София, юли 1946 г.

Министър-председател: К. Георгиев

ЗАКОНОПРОЕКТ

за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание

1. Допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на републиката

Чл. 1. XXVI обикновено Народно събрание предлага да се премахне монархическата форма на управление в България да се обяви

2. За реда, по който ще се произведе допитването до народа и избирането на народни представители за Велико народно събрание. (Първо четене) 938

Комисия: Предложение за избиране 25-членна комисия, която да прегледа законопроекта за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикването на Велико народно събрание. (Приемане) 938

Дневен ред за следващото заседание 939

за народна република, като Цар Симеон II и Сакс-кобургската династия се лишават безвъзвратно от всички лични и имуществени права, привилегии и титли, свързани с българския престол.

Чл. 2. За тази цел правителството се упълномощава да произведе допитване до народа на 8 септември 1946 г. по реда, установен с особен закон.

Чл. 3. При допитването до народа избирателите ще бъдат призвани да гласуват за народна република или за монархия. Републиканската форма на управление ще се счита одобрена от народа, ако повече от половината от гласувалите подадат гласа си за народна република.

4. Резултатът от допитването до народа ще бъде установен и обявен от общото събрание на Върховния касационен съд в 6-дневен срок от деня на допитването.

Чл. 5. Провъзгласяването на България за народна република ще стане от XXVI обикновено народно събрание на следния ден след като се произнесе Касационният съд.

Едновременно с това народните представители и членовете на правителството ще положат клетва за вярност на народната република. От тоя момент Регентският съвет престава да действа по право, и прерогативите на държавен глава преминават временно върху председателството на Народното събрание.

Чл. 6. По нареждане на правителството ще бъдат незабавно подведени под клетва за вярност на народната република всички чинове от войската и народната милиция, както и чиновниците и служещите от всички държавни, държавно-автономни и общински учреждения.

II. За свикване на Велико народно събрание и създаване на нова конституция

Чл. 7. За изработване и приемане на нова конституция ще свика Велико народно събрание.

Чл. 8. Изборите за Велико народно събрание ще бъдат произведени на 27 октомври 1946 г. по реда, предвиден в особения за таи цел закон.

Чл. 9. На всеки 15.000 жители ще бъде избран по един народен представител.

Чл. 10. Великото народно събрание ще се събере в София в залата на Народното събрание в 12 часа през деня на третия четвъртък след изборите под председателството на най-стария народен представител, за да се конституира.

Чл. 11. Великото народно събрание ще си изработи правилник за вътрешния ред. То е единствено компетентно да се произнесе върху законността на изборите и властно да утвърди мандата на народните представители.

Чл. 12. Новата конституция ще се основава на волята на народа, изразена при народното допитване.

Източник на всяка власт ще бъде волята на народа, изказана чрез избори и народно допитване. Великото народно събрание ще отрази решаващата роля в държавата на здравите демократически и национални сили, ще внесе в конституцията и ще осигури на дело демократическите права и свободи на народа. България ще има Народно събрание, избрано въз основа на всеобщо, равно, тайно и пряко гласоподаване. Всички граждани и гражданки, без разлика на раса, народност, религия и език и социално положение, ще са

ползуват с еднакви права и ще имат еднакви задължения. Гарантират се на жената във всички области на държавния, обществен, политическия, културния и стопанския живот еднакви права с тия на мъжа. Ще бъде осигурена свободата на словото и печата, правото на сдружаване и събрание, неприкосновеността на личността и жилището. Ще се гарантира свободата на съвестта и вероизповеданията. Ще бъде осигурен народният контрол върху външната политика на държавата, за да се предотвратят противонародни съюзи и военни авантюри. Войската ще бъде възпитана в демократически дух и ще се намира под върховния надзор на народа, за да не може да бъде използвана за противонародни цели. Правосъдието ще бъде действително народно. Образованието ще бъде светско, с демократически и прогресивен дух и достъпно за народа. Ще се признава частната собственост и нейното прехвърляне по наследство; националната, общинската и кооперативната собственост ще се намира под особената грижа на държавата; държавата ще закриля придобитата чрез труд и спестовност частна собственост; частната собственост може да се отчуждава за доказана държавна, общинска и обществена нужда, за което ще се изработи специален закон. Държавата ще постави в хармония свободата на частната стопанска инициатива с обществен интерес и ще насърчава развитието на кооперацията, държавните и общинските предприятия. Земята ще принадлежи на тези, които я обработват. Всички подземни, наземни и надземни природни богатства принадлежат на държавата, трудът се признава за основен обществен-стопански фактор. Ще бъде осигурено правото на труд на всеки гражданин и гражданка, както и правото на почивка. Упозаването на здравето на народа и закрилята на труда ще бъде държавно и обществен задължение. Ще бъде гарантирана държавна застраховка на всички трудещи се.

Новата конституция ще бъде една съвременна истински народна и демократическа конституция, която ще влише и осигури всички политически, икономически, културни и социални завоевания на българския народ и дългогодишната му борба срещу чуждия гнет, монархизма, фашизма и реакцията.

Чл. 13. С избирането на Велико народно събрание се прекратява по право мандатът на XXVI обикновено Народно събрание. Неговите функции до избирането на друго Народно събрание, въз основа на новата конституция, което трябва да стане най-късно до една година след избирането на Велико народно събрание, минават изцяло върху Великото народно събрание, обаче функциите на върховната власт продължават да се изпълняват от председателството на Събраниято, докато се избере председателство на Великото народно събрание, когато тия функции по право ще преминат върху него и ще бъдат изпълнявани от същото, докато бъде приета новата конституция и съгласно с нея бъде създаден съответстващ конституционен орган.

Чл. 14. Новата конституция ще се счита приета, щом като за нея гласува мнозинството от народните представители на Великото народно събрание. Тя не подлежи на утвърждаване от никаква друга власт и влиза в сила след нейното гласуване и обнародване в „Държавен вестник“.

Председателстващ Васил Коларов: Пристъпваме към обсъждане на прочетения законопроект.

Има думата министър-председателят г-н Кимон Георгиев. (Всички стават прави и продължително ръкоплескат)

Министър-председател Кимон Георгиев: Уважаеми г-жи и г-да народни представители! Предложеният законопроект не се нуждае от каквато и да било защита. Идеята, която е вложена в него, е в сърцата и душите на всички добри българи. (Ръкоплескания)

Той, законопроектът, е дело на целокупната ръководеща политическа общественост на Отечествения фронт, защото в неговото изработване участваха едновременно правителството, Националният комитет и ръководствата на петте политически партии на Отечествения фронт, в които са застъпени и ръководствата на съответните парламентарни групи, което ще рече, че той е израз на колективната воля на отчественофронтската България. (Ръкоплескания)

И наистина, ония, които прочетат с внимание чл. 12 на законопроекта, гдето се предлагат основните положения, които трябва да легнат в постановлението на новата конституция, ще се убедят, че програмата на Отечествения фронт се има изцяло пред вид при изработване на новата конституция и че в името на тия именно идеи българският народ се призовава да каже своята дума както при допитването по въпроса за републиката или монархията, тъй и при изборите за Велико народно събрание.

Идеята за републиката, която чрез този законопроект се поставя за осъществяване едва през 69-та година на нашия свободен живот, в същност е най-старата и най-възделената идея на българския народ. Нашите възрожденци Раковски, Каравелов, Ботев, Левски и плеада техни сътрудници, въпреки че бяха заставени да обръщат погледи за помощ и съдействие към царска Русия и кралска Сърбия, както и да търсят убежище и гостоприемство в кралска Румъния, всички до един бяха убедени републиканци. (Ръкоплескания)

Учредителното събрание, след нашето освобождение, беше тоже напълно напоено от духа на нашите възрожденци.

Явно е, каква би била нашата форма на управление, ако Берлинският диктат, вдъхновяван предимно от Бисмарк, не бе предприел въпроса в полза на монархията.

Очевидно някому бе необходимо да се изгради инструмент за въздействие и вмешателство в нашия политически живот. Такъв именно инструмент бе нашата династия.

Има ли нужда да се охарактеризира пагубната роля на монархията и особено на Кобургската династия върху съдбата на нашия народ?

Представителите на тая династия, изнасилвайки волята на народа, ни донесоха безброй вътрешни разстройства и злочестини и само три национални катастрофи, защото съдбата не им представи повече случай за такива.

Но нека едновременно с това да признаем и голямата отговорност на българската политическа общественост, която през време на полувековния тиранически режим на Кобургската династия не намери сили да се справи с първоизточника на злото в нашата страна — монархията и нейните злокобни представители от Кобургския дом.

Низкият уровень на нашето политическо развитие най-добре се характеризира от поведението на нашите политически ръководители през 1913 г., след първия погром, когато династията беше съвършено покрусена и общественото съвършено разочаровано от нея, след още по-голямата катастрофа през 1919 г., когато всичката възможност беше налице за пълното справяне с монархическия режим в страната и — нека признаем — и при други един трети случай през 1934 г., когато наистина монархът беше поставен под най-големи ограничения, но когато 19-томайците не намериха сили и усилия, за да могат да отидат докрай в разрешението на своето въздействие.

Историческата заслуга на идеята за Отечествения фронт се състои именно в това, че обедини най-прогресивните сили на страната и верните носители на републиканското начало в един истински боев съюз, който единствено можеше да даде разрешение на толкова усложнените български проблеми.

И наистина, само Отечественият фронт, който успя да се справи досега с голяма част на натрупания от фашисткото минало пасив, е в състояние да постави и изнесе въпроса за републиката, толкова повече, че и в Ялтенските решения на великите съюзнции се предвижда, че на победените народи се предоставя свободата да определят бъдещата форма на своето държавно управление.

Аз повтарям, че считам за излишно да изнасям аргументи и да защитавам именно пред вас предложения законопроект. Това най-малко е необходимо да правя пред убедени републиканци като вас. (Ръкоплескания)

Вместо това обаче аз считам за по-естествено да отправя от името на правителството и от мое име най-сърдечни поздравления и искрени съраждания за настъпването на този щастлив момент, когато на народното представителство се предоставя възможността да тури в действие изпълнението на едно въздействие и една повеля за българския народ. (Ръкоплескания)

Позволете ми също така свободата да изкажа по повод на днешния знаменателен и исторически момент моята лична радост и да благодаря на съдбата, че мен се падна честта да поднеса на вашето внимание и разглеждане този законопроект, който цели да оформи и закрепи историческото дело на Отечествения фронт и чрез това, макар и след 70 години, да даде възможност на българския народ да поеме съдбините си здраво в своите ръце, като едновременно с това даде път и кръв на съкровени идеи на нашите велики възрожденци. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Георги Димитров. (Всички стават прави и бурно и продължително ръкоплескат)

Георги Димитров: (От трибуната) Г-да и г-жи народни представители! Българската работническа партия (комунисти), явяла на своите традиции и основни принципи, както и на волята на нашия народ, взе активно участие в изработването на закона за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание. Нейната парламентарна група ще гласува, естествено, единодушно за този исторически закон, който въвежда окончателната ликвидация на монархията и близкото създаване на народна република. (Ръкоплескания)

С приемането на закона от нашето Народно събрание се пристъпва на дело към решението на един отдавна назрял въпрос у нас. Ще се осъществи един от основните лозунги на историческия 9 септември и едно от основните положения на програмата на Отечествения фронт. Ще се завърши дългогодишната борба на народа против монархията и Кобургската династия — династия, която причини толкова много алии на нашата страна и на нашия народ.

На 8 септември българският народ ще произнесе, като върховен съдия, своята окончателна присъда над монархическия институт и над престъпната чужда и антинародна Кобургска династия. (Ръкоплескания)

Допитването до народа в полза на народната република ще бъде, след 9 септември 1944 г., едно ново голямо тържество на нашата българска народна демокрация. (Ръкоплескания)

Великото народно събрание ще има задачата да изработи новата конституция на България. Тая конституция — както се вижда от самия законопроект — не ще бъде нито съветска, нито социалистическа конституция. Но тя не може да бъде и не ще бъде реакционна, консервативна, буржоазно-републиканска конституция, която да установява под разни форми господството на крупните капиталисти и финансови тузове, на български и чужди картелни и тръстове над народа. (Ръкоплескания)

И в чл. 12 от законопроекта са съвършено ясно, макар и накратко, формулирани основните положения на новата конституция. Касае се не само да бъде обявена България за република, но и да се гарантира народният и демократически характер на тая република. Ние не сме за всяка република. Нашият народ иска не република въобще, а действителна народна република. (Бурни и продължителни ръкоплескания) Такава народна република, която да даде необходимите материали, политически, културни и морални гаранции против възвръщане назад към черното и позорно минало; такава народна република, която да осигури демократическото развитие на нашата страна напред и все напред; (Ръкоплескания) такава народна република, в която няма да има място за хищнически, спекулантски и паразитен капитал; в която няма да има място за тунеядци, за спекулянти, за грабителни и потиснически на народа. (Ръкоплескания) Българският народ иска такава народна република, която да закрепи окончателно положението, че у нас трудът ще бъде решаващ общо

агнено-стопански фактор; че земята ще принадлежи на тези, които я обработват; че всички надземни и подземни природни богатства ще бъдат общонародно достояние; че жената ще има същите права като мъжа, а младежта — широк простор за развитие и обществена дейност. Трудещият се наш народ иска такава народна република, в която ще бъде осъществен принципът: който е способен да работи, а не иска да работи, не желае да упражнява общественно-политически труд, той не трябва и да яде; (Бурни и много продължителни ръкопескани и възгласи „Вярно!“) той не трябва да се ползува от народните материални, културни и духовни блага.

Великото Народно събрание, като впише и осигури в основния закон на страната, в новата конституция, всички политически, икономически, културни и социални завоевания на българския народ в дългогодишната му борба срещу чуждия гнет, монархизма, фашизма и реакцията, в същото време ще пресече възможностите за каквато и да е реставрация, за всяко връщане на нашата страна назад и ще направи възможно по-нататъшното обществено развитие по пътя на прогреса и общонародното благоденствие.

Намира се у нас буржуазни конституционалисти, които предлагат да се вземе за основа старата Търновска конституция и да се направят само някои изменения в нея. Тия претенциозни господа очевидно нищо старо не са забравили и нищо ново не са научили. (Ръкопескани) Те не се считат с извършените вече у нас дълбоки демократически промени. Те изпускат из пред вид факта, че след обявяването на народна република поставя се въпросът не за изменение на старата конституция, а за създаването на съвършено нова конституция на народната република. (Много продължителни ръкопескани)

При това, както е известно, и най-простият българин знае, че е съвършено неразумно да се налива ново вино в стари, изхабени мехове. Нова България се нуждае не от закръпено, старо и прогнило, а от ново и здраво държавно облекло. Нужна е нова основа, нужни са и нови форми на държавно устройство. Ние сме решени да вървим заедно с всички млади демократически народи не по стария отречен от историята път на формална и лъжлива демокрация, а по пътя на новата действително народна демокрация, защото само по тоя път може да се осигури свободата и независимостта на нашата родина, възходът и щастливото бъдеще на нашата нация. (Ръкопескани)

Ние стоим твърдо на становището, че в изборите за Великото народно събрание трябва да бъдат избрани най-достойните и предани синови и дъщери на нашия народ, представители на всички негови слоеве. В същото време ние заявяваме категорично, че в изборите за Великото народно събрание ще се осигури пълната възможност за свободно участие не само на партията на Отечествения фронт, но и на всички други законно съществуващи опозиционни политически групировки.

На тия опозиционни групировки, както е известно, беше предложена възможност да участват в изборите за XXVI обикновено Народно събрание, но те по своя глупост и малодушие предпочетоха да бойкотират изборите. Естествено е да се предположи, че сега те, след горчивия опит със своя злополучен бойкот, не ще бъдат склонни да повторят извършената миналата година политическа грешка.

Във всеки случай, в интереса на нашата страна е чрез воля на народа за Велико народно събрание да се тури окончателно край на заблудеността, че реакцията у нас има някакви сериозни корени и поддръжка сред народа. (Ръкопескани) Напротив, на 27 октомври изветът ще има нагледната възможност да се убеди, че българският народ е действително демократичен и прогресивен народ; народ, който е излякъл до дъно всички уроци от тежкото свое минало и няма никога вече да позволи да бъдат използвани неговите сили, неговата територия и неговите материални ресурси за противонародни и антидемократически цели, за военни авантюри и агресивни грабителски войни. Нашият народ е твърдо и непоколебимо решен, заедно с великия Съветски съюз, с народната федеративна република Югославия, с другите свои славянски братя и всички демократически народи, да бъде завинаги здрав елемент на демокрацията, на мира и на братското сътрудничество между народите. (Ръкопескани)

Смърт на презриятата монархия и проклетия фашизъм! (Бурни и продължителни ръкопескани. Възгласи „Долу!“)

Да живее непобедимият Отечествен фронт! (Бурни и много продължителни ръкопескани и възгласи „Да живее!“). Всички стават прави)

Да живее народната република България! (Бурни и много продължителни ръкопескани и общи възгласи „Да живее!“)

Стоян Попов (к): Да живее най-големият републиканец Георгий Димитров! (Бурни и продължителни ръкопескани и възгласи „Да живее!“)

Председателят Васил Коларов: Има думата народният представител д-р Михаил Геновски.

Д-р Михаил Геновски (з): (От трибуната. Посрещан с ръкопескани и ставане на крака) Г-жи и г-да народни представители! Дейците от нашето възбуждане имаха не само съвсем ясна, но и напълно прогресивна представа за бъдещото държавно-политическо устройство на своята родина, когато тя би извоювала своята свобода. Васил Левски говори за „чистата и овята република“, каквато трябва да стане България, и дори в изработения от него устав на Революционната организация той предвижда най-строг наказателен за противниците на идеята за република.

От най-ранните времена на оформяване идеологията на земеделското движение у нас, идеята за истинско и пълно народновластие е стояла на предно място, както в програмата на Земеделския съюз, така и в решите и съчиненията на земеделските идеолози и водачи. Земеделският съюз от своето основаване досега е бил и си остава

една от политическите организации, приемници на прогресивните политически идеи на нашето възбуждане. (Ръкопескани)

Не веднъж Александър Стамболийски е изтъквал, че истинското народновластие и монархизма са несъвместими. Земеделският съюз е водил в миналото славни борби против личния режим на Фердинанда и Кобургската династия. При откриването на II Велико народно събрание през 1911 г. Александър Стамболийски открито и смело нападна самозабравилния се немски княз, задето той влезе в заседанието и започва да чете пред Великото народно събрание своето тронно слово с калпак на глава. Това беше сякаш даден от Стамболийски лозунг, прогресивните народни представители извикват в едно гърло: „Да живее републиката!“ (Ръкопескани)

По-нататък в заседанието на това Велико народно събрание Александър Стамболийски произнесе смела републиканска реч, в която той каза: „Ние твърдохме и твърдим, че републиканската идея е неатакуема... Когато ние, сдружените земеделци, искаме, съветникът, депутатът, министърът, учителят, съдията и т. н. да бъдат избирани, не можем да не желаем и държавният глава да бъде избран.“ (Ръкопескани и гласове „Браво!“)

Величав е борбата на истински демократичните и прогресивни сили в нашия обществено-политически живот, между които заема челно място и Земеделският съюз, против изменението на чл. 17 от Търновската конституция, чрез което изменените фактически управлението на българската държава престана да бъде истински парламентарно, защото Фердинанд и неговата клка лишиха българския народ от правото чрез своите доверени избраници сам да решава своята съдба и да упражнява контрол над правителствената дейност в най-решителните моменти от своята история — когато се сключват международни договори и особено когато се вземат решения за обявяване на война.

На времето Земеделският съюз беше измежду тези политически организации и течения в нашия обществено-политически живот, които осъдиха безумието на Фердинанда, когато той на 16 юни 1913 г. чрез една проста бележка, изпратена до тогавашния главнокомандващ генерал Савов, хвърли българската войска в една братоубийствена и междусюзническа война.

От сълбите на Народното събрание Александър Стамболийски беше заявил пред една студентска демонстрация: „Цар Фердинанд заслужава да бъде обесен надолу с главата пред този паметник на Цар Освободителя.“ (Ръкопескани)

Александър Стамболийски изобличи Фердинанда като безскрупулен немски агент, когато през 1915 г., против волята на народа, насочи България и българския народ към нова катастрофа.

Александър Стамболийски и Райко Даскалов възглавиха през 1918 г. бунтовното движение на войниците, когато те се връщаха от фронта гладни, голи и боси и в Радомир обявиха свалянето на цар Фердинанда и неговата династия от престола и прокламираха превръщането на България в народна република. (Ръкопескани и гласове „Браво!“) Цената на това героично, но тогава неуспешно дело, беше избиването от немците и техните агенти на няколко хиляди народни синове и доблестни войници, чиито чела бяха счупени с лаврите на неуважваща слава, но катастрофалната политика на Фердинанда ги беше обезверила и им беше лапнала петното на позора.

А по-късно, след монархо-фашисткия преврат на 9 юни 1923 г., монархът и неговата престъпна камарила не можаха да простят на републиканеца Райко Даскалов и пратиha наемни убийци чак в сърцето на Средна Европа, в славянската столица Прага, за да го убият подло. Те мислеха, че куршумът, който простреля борческото сърце на непримиримия идеолог на републиката, ще удари сърцето на идеята за република. И ето днес ние виждаме, че идеята за народна република е жива. Делото на Райко Даскалов става наше общо отечественофронтовско дело. (Ръкопескани)

Още в началото на 1923 г. Александър Стамболийски готвеше нова конституция и тъкмо затова царят, неговите агенти и продажливите се на Мусолинивата фашистка Италия предатели, подвеляйки и мнозина честни офицери, извършиха деветосептемврийския преврат и убиха по най-зверски и мъченически начин водача на българските селяни.

В миналото Земеделският съюз е свързал тясно идеята за народна република с идеята за братство и най-близко политическо сътрудничество на българския народ с всички останали славянски народи и особено с южните славяни и нашия освободител — руския народ. (Ръкопескани)

Днес, когато Земеделският съюз е една от най-здравите опори на Отечествения фронт, той повече от всякога държи за бързото осъществяване на тази велика идея. Той е дал скъпи жертви за републиканската идея. Той е готов да даде още по-скъпи жертви, за да я осъществи и да брани народната република от всяко посегателство. (Бурни ръкопескани)

Сега, когато пред отечественофронтовското Народно събрание се поставя за разрешение въпросът за обявяване България за народна република и за свикване на първото истински народно и републиканско Велико народно събрание, парламентарната група на Българския земеделски народен съюз посреща с голяма радост и неукротим възторг този велик почин и заявява, че тя ще гласува единодушно без никакви резерви и уговорки двата законопроекта. (Бурни ръкопескани)

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз заявява още, че споделя напълно намеренията в законопроектите както най-важните демократични начала, които ще легнат в основите на новата конституция, така и произвеждането до народа и овластяването на бъдещото Велико народно събрание да упражнява и обикновена законодателна власт, докато се изработи новата републиканска конституция и докогато изскванията на настоящото историческо време наложат това.

Първото велико историческо дело на Отечествения фронт беше извоюване на народната деветосептемврийска победа на здравите патриотични, демократични и прогресивни народни сили над враго-

беснето, реакцията и монархо-фашисткия режим, а днес Отечественият фронт осъществява овята втора велика историческа победа, като поставя здрава основа на истинското народно управление — като превръща България от монархическа държава в народна република. (Ръкоплескания)

Парламентарната група на Българския земеделски народен съюз апелира към всички искрени и истински последователи на Александър Стамболийски, Цанко Бакалов, Райко Даскалов, Александър Димитров и Димитър Грънчаров да разобличат всички поражени, явни и прикрити агенти на монархизма и реакцията и на 8 септември не само да дадат своя глас за републиката, а всеки от тях да се превърне в смел агитатор и борец за спечелване пълното и единодушно одобрение от страна на всички честни патриоти и прогресивни хора в България за обявяване България за народна република.

Да живее Отечественият фронт! (Ръкоплескания)

Да живее народната република! (Ръкоплескания)

Да живее братството между всички славянски народи! (Ръкоплескания)

Да живее свободният български народ! (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител г-н Иван Харизанов.

Иван Харизанов (зв): (Посрещнат с ръкоплескания) Г-да народни представители! С предложението законопроект за допитване до народа за обявяване на България за Народна република ние отговаряме на великия призив на големите представители на свободните народи, изразен в тяхната Ялтенска декларация — народите сами да си определят формите на политическото им устройство.

Но не само това, г-да народни представители. Заедно с туй ние и формално ще приключим с десетилетните политически борби на българския народ против политическата олигархия и династията и ще отговорим на свещените завети и възбуждения на нашите възрожденци от преди освобождението и особено на най-славния, на най-светлия и най-верния и непосредствен изразител на борческите усилия на българския народ, който свързва своето безсмъртно име с прокламираната от него „свята народна република“.

И не само това, г-да народни представители. Ние, скромните брженици от Народния съюз „Звено“, изпитваме чувство на особена политическа гордост с това предложение на правителството. В трагичните перипетии на нашите политически борби ние на дело и на практика разбрахме фаталната роля на нашата династия за нашето политическо развитие и нашето национално дело и това именно определи още в конспиративния период нашата политическа ориентация към активните представители на масовите партии, изясни политическите рамки на нашето политическо обединение, осигури идеологическото единство, разпали динамиката на нашето движение, правилно насочи удара и осигури победата. И докато други до тоя именно пункт, водими от дух на колебание, компромис и изчакване, отпаднаха в борбата, ние твърдо устояхме.

Г-да народни представители! Заедно с това допитване до народа ние пристъпваме и към създаване на нова конституция.

Какво е нашето отношение към нея? На всички е известно, че конституцията е отражение на фактическото съотношение на силите. В същност тя е отражение на станалите промени в отношенията, в фактите и станалите вече завоевания. Тя не е политическа програма за бъдещи действия, а правен израз на извършен прелом в съзнанието на хората, в отношенията помежду им, в фактите на самия живот.

Има ли такъв прелом в отношенията, съзнанието и фактите у нас, в България, които налагат нова конституция?

Да, има! И не само десетилетните борби на българския народ против политическата олигархия и династията, но цялото творческо дело на Отечествения фронт след 9 септември недвусмислено говори за тия изменения в широките пластове на нашия народ. И тия изменения са тъй огромни, тъй дълбоки и очевидни, че каквото и формално възбуждение да може да се направи, то веднага придобива характер на политическо прикритие на реставрацията.

Прочее, каква е същината на тоя прелом в съзнанието, отношенията и фактите, които трябва да добият своя правен израз в новата конституция?

Преди всичко е необходимо да направим една констатация. Ние се намираме пред едно общо явление — всякъде политическият живот добива нов облик, движи се по нови пътища, налице са нови политически комбинации, в които, в различие от миналото, се чувствува живият пулс на масите.

Не се касае следователно до декоративната смяна на личностите, ангажирани във войната, нито до възмездие, което заслужават. Едно е ясно — малките групи от привилегированите класи, които в миналото си бяха извоювали правото и възможността единствено да управляват, след катастрофалния завършек на страшната война са безусловно отчуждени. Те не защитиха нацията, в момента на върховно изпитание, против неприятеля, те не можаха да сторят това, а при много случаи дори и не искаха да го сторят.

Касае се следователно за нещо друго, по-голямо и по-дълбоко, от историческо значение, което бе отбелязано още преди войната и доби реален израз благодарение на нея.

Още преди войната бе ясно, че великите политически завоевания на френската революция се оказаха незадоволителни. Самата демокрация се оказа формална, чисто политическа. Изградена на почвата на икономическия индивидуализъм, тя изгради една държава, която се оказа безразлична към икономическите факти, към социалните несправедливости, към икономическите кризи, към анархията, която пълнолически настъпваше в областта на производството и разпределението, към икономическия гнет и податливост на широките

народни маси от големите икономически обединения на монополите, тръстовете и картелите. Парламентът бе сведен до фикция. Изпълнителната власт е всичко. Административната власт е централизирана. Правата на самоуправителните тела са погасени. Самоинициативата на масите е основно потъпкана. Само при тия условия на всецелието на изпълнителната власт бе възможно в трагичните моменти на из-тежки изпитания да се ангажира нацията в комбинации, които се оказаха фатални за нейните най-жизнени интереси.

Ясно става прочее, че това положение не може повече да продължава, че народите искат да имат в ръцете си своята съдба и веднаж завинаги да пресечат възможността на политическите клики да издевателствуват върху техните върховни интереси.

Разделението на властите отпадна. Сенатът също. Компромисна институция на монархизма и републиката, той се явява като пречка на демокрацията и социалния прогрес и последен формален бастион на реакцията.

Срещу това имаме върховенството на Парламента, който се възгласява за основен конституционен принцип.

Със смяната на икономическия индивидуализъм, на либерализма, с намесата в стопанския живот, с интервенцията, с дирижираната икономика социалното безразличие на държавата се сменя с нейната социална закрила на слабите социални категории. И тая именно промяна в отношенията, в икономиката трябва да намери отражение в новата конституция, която става истинна народна, социална, прогресивна конституция.

Ето това е, г-да народни представители, в общи черти новото, което лежи в основата на всички нови конституции. Стрелката на политическото ръководство решително климва към Народното събрание, към Парламента. Конституционната монархия е сметена. Парламентът е всичко. Това е новото, основното, което виждаме във всички нови конституции и което се провежда навсякъде. И за да не се избие в крайности, политическият гений на народите прави всички усилия да постави противоядие на възможните увлечения и да охрани собствените им интереси. За да се избегнат увлеченията в законодателствуването, предвижда се задължителната консултация на Висшия стопански съвет, който става конституционен орган.

За да се осигури стабилността на изпълнителната власт, парламентарният вот на доверие се поставя в рамки, за да не бъде дело на политическия каприз, на случая, на нажежената атмосфера по някой конкретен повод в разискванията в Парламента и се изисква специална процедура на формален вот на доверие.

Георги Димитров (к): По-бавно четете! Никой не Ви гони!

Иван Харизанов (зв): Сочат се формули, които гарантират народния дух и независимост на съдебната магистратура. Ето ви някои корективи, които само идат да потвърдят основния принцип — върховенството на Парламента.

Ето, г-да народни представители, на базата на тия основни промени на съзнанието, на отношенията, на фактите и икономиката ние имаме политическите отражения, на които сме свидетели във всички страни в света, които независимо от нюансите изграждат една историческа линия на развитието и ни очертават нова епоха, в която встъпва политическият живот на народите. Демокрацията, от чисто политическа и формална, става социална. И това е новата генерална линия на развитието и на тая основа е политическата ферментация, която виждаме да става всякъде по света.

Тук са новите ръководни класи, тук са работниците, селяните, занаятчиите и трудолюбивата и прогресивна интелгенция, тук са прогресивните и патриотични среди на другите социални категории, които основателно считат, че това се покрива с прогресивното развитие и отговаря на върховните интереси на нацията.

Тук са съществените организации, тук са социалдемократите, тук е и Комunistическата партия с основните си промени в тактиката, с новите си отношения към елитите на революцията, със своя колосален престиж, с чейното си участие в съпротивителното движение, с ореола на героичното си мъченичество и жертвеност. Дори триархийните управления, за които се тъй много говори в чужбина, са отражение на тая еволюция. Мимоотрицателния вот на референдума, тя се наложи в Франция. В различни страни има различно ръководство. В Франция бяха социалдемократите, сега е буржоазният сектор на Р. М. Р. В Чехословакия са комунистите и всякъде все в духа на тая генерална линия на развитие, която ни показва, че тия политически комбинации са исторически необходими.

И тук му е мястото дебело да отбележа, че ние в България първи дадохме класическия пример на тая политическа комбинация, същността на която според мен е ориентация на средните класи към орбитата на социалистическите влияния при най-ярка заплата на труда и кооперацията.

Ние знаем тръпчивия път, който още ни предстои. Ние знаем, че има и трисения, но ние знаем, че в атмосферата на взаимната търпимост ще се преодолеят всички аномалии. Ние сме убедени, че нашите леви приятели не се нуждаят от политически креатори, а от истински представители на сдружените среди и класи, които ги приобщаваме към историческото дело на Отечествения фронт, и това се разбира много добре от политическото ръководство на Комunistическата партия. И аз имам дълга, и свободата да говоря открито от името на нашата партия, признавайки, че в нашите среди има размътени глави, които не са минали през възторжените трепети на конспирацията, не са изживели нашата еволюция, нито са доловили пулса на новия живот, но заради тях да се отрича тоя политически сектор, който отразява ние и който е необходим за нашето развитие, не може.

Както и да разбираме основната теза, по която всички ние се движим, тя е: ще се движим в рамките на това, което масите могат да понесат, да разберат и да устоят. Властта е депозирана в народа — революционният скок отпада. Естествените завоевания са в основата.

Под това осветление наш дълг е да канализираме и организираме стихийността, да внесем план, порядък и консолидация.

Аз приключвам, г-да народни представители. Трябва да се съжалява, че намере не открихме политическа дискусия по тия конституционни изменения. Щяха да отпаднат много интриги, щяха да се демаскират много домогвания и щеше още по-ясно да се разкрие, че формалните възражения в същност прикриват политическата реставрация.

Да не забравяме, че нашият живот е примитивен, стихията господствува, интелигенцията се оказва неустойчива. Ние сме пред тоя печален факт — пред призрака от комунистическа опасност се прераства на вражески позиции пред най-върховните национални интереси.

Под претекст, че се брани свободата, мнозина са готови да служат на реакцията. Забравя се, че за социалната справедливост, която се изоставя, други са готови да прегърнат революцията. Буржоазният сектор в нашата управляваща комбинация е призван да си изпълни дълга.

И най-сетне нека си позволим и тая свобода — нека се надеем, че с новата конституция ще се пресече и онова политическо недоразумение, което тропи нашия политически живот. Наши естествени среди, дребнобуржоазни среди, се озоваха в лагера на нашия противник. Нещо повече, прерастваша в политически център на реакцията от всички нюанси. И ако сега при спазването на развитието езичите са още разбъркани, то при ясната постановка за дълбоките промени, станали в живота и които трябва да бъдат отразени в новата конституция, когато открито се поставя въпросът за новите пътища на нашето политическо развитие и новата политическа ера, в която встъпваме, всякой ще трябва да вземе открито своето политическо отношение към тях. И нека се надеем, че в атмосферата на свободните съревнувания, които ще бъдат осигурени, ще отпаднат много от недоразуменията и предрасъдките.

Прочее, нашата парламентарна група — на Народния съюз „Звено“ — изцяло е за законопроекта и ще гласува за него.

Да живее републиката! (Продължителни ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Думата има народният представител г-н Димитър Братанов.

Димитър Братанов (с): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! XXVI обикновено Народно събрание пристъпва към осъществяване на едно голямо историческо въздействие на целия български народ — премахването на института на монархията и обявяване на народна република.

Изминатият път от нашия народ до достигане на това велико историческо решение е изпълнен с усилия и борби, в които реакционният институт на монархията винаги е бил отричан в съзнанието на народа.

Още голямото буйно движение за социална правда на босомилите отрича царизма, който хвърля в бедствие народа.

В предосвободителната борба на нашия народ най-светлите възрожденци-революционери са убедени републиканци. Левски кръстосваше страната в борба за освобождение на народа и за създаване на „света и чиста народна република“. Ботев бичуваше монархическия идол и издигаше републиката като исторически идеал. Каравелов, Бенковски и плеядата други верни и безсмъртни народни синове бяха убедени републиканци.

След освобождението нашата история е изпълнена с непрекъснати борби на големите народни движения срещу монархията, за народно единство и република.

Монарсите разкъсваха и ограбваха народа, организираха противонародни режими, водеха страната от катастрофа към катастрофа; като агентура на чужди интереси винаги поставяха вътрешната и външна народна независимост под реакционна опека.

Народните движения на работническото, трудовото селячество, народната интелигенция и всички творчески среди на народа, из които изхождат партиите на Отечествения фронт, непрекъснато са се борили срещу авантюрите и противонародните действия на монархията и реакционните класи и днес завършват победоносно осъществяването на един идеал, свързан с тежки народни борби и жертви.

Нашата българска работническа социалдемократическа партия още при създаването си през 1891 г. издигна знамето на народна република. В последното велико Народно събрание през 1911 г. нашият социалистически водач Янко Сакъзов в една забележителна реч отрече личния режим на монархията и се обяви за народна република.

Българската работническа социалдемократическа партия в програмата, която прие на историческия си конгрес на 5 и 6 август 1945 г., взе решително становище за премахване на монархията и за създаване на народна република. При разискванията по отговора на тронното слово нашата парламентарна група декларира, че настоява за скоростното обявяване на народна република.

Днес с гласуването на законопроекта за допитването до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание, парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия манифестира единно осъществяването на един голям идеал на българския социализъм, осъществяването на дело на народното единство и правилното демократическо развитие на страната.

„Републиката е велик акт на самодоверие, велик акт на смелост“ — бе казал трибунът на новото човечество Жорес. Днес XXVI обикновено Народно събрание пристъпва към реализиране на истинското вътрешно народно самодоверие чрез различаване монархическия институт и остатъците на реакцията у нас. Въпросът за републиката у нас е неразривно свързан с въпроса за премахване корените на политическата и социална реакція.

Основните исторически промени след втората световна война и наредоха нашия народ до голямата историческа възможност днес да пристъпи към премахването на оном реакционен институт — монархията, чрез който реакцията у нас извършваше своето социално грабителство и разкъсваше народа.

Днес XXVI обикновено Народно събрание манифестира началото на пълното и творческо единение на народните сили чрез премахване вековния праг на народните права и свободи — монархията, и разчиства пътя на бъдещото историческо развитие на страната.

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия декларира, че приема началата на новата народна конституция, изразена в чл. 12 от законопроекта за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание, в който е отразена програмата на Отечествения фронт.

Новата конституция чрез приемане принципа, че „източник на всяка власт ще бъде волята на народа, изказана чрез избори и народно допитване“, поставя общественото развитие на страната на истински демократически основи и отстранява противонародния институт на монархията, като източник на власт.

Исторически известно е, че монарсите са опрличавали и суспендирали властта на народите и чей истинска демократия народите осъществяват, когато успеят да отстранят своите гнетители. С установяването на народната република нашият народ установява своята пълна демократическа власт и народно единство, своето пълно демократическо пълнолетие, без да чака пълнолетие на монарха, както иска реакцията.

Нашият народ трябва да има и историческата смелост да направи от института на народната република източник на всеобщо политическо, социално и културно възбуждане.

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия одобрява единодушно основните постановления, с които новата конституция ще даде пълна възможност на работническата класа и трудещите се да изградят нова, независима и културно възхождаща България.

Ограниченията, които експлоататорите на народния труд ще имат по новата конституция, съгласно постановленията, изразени в чл. 12 на сега разглеждания законопроект, ще нормализират нашия стопански, социален и културен живот и ще издигнат работническата класа и целия трудещ се изрод, като творци на едно светло бъдеще за страната.

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия одобрява постановленията, изразени в чл. 12 от законопроекта, относно пълното демократизиране на народната войска, народното здраве и относно всеобщите усилия за социално, икономическо и културно преустройство.

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия декларира, че одобрява постановленията на новата конституция, съобразно които народната република ще води една външна политика, осигуряваща независимостта на страната, на която бяха чужди монархията, фашизмът и реакцията.

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия декларира, че ще се бори, новата народна република да бъде винаги в братско разбирателство с народната република на нова федеративна Югославия и другите балкански народи до осъществяване на големия идеал за Балканска федеративна република. (Продължителни ръкоплескания)

Парламентарната група на Българската работническа социалдемократическа партия декларира, че ще следва твърдо пътя на новата народна република за вечна дружба с нашия двоен освободител СССР, за тясно братско сътрудничество с нова Югославия и славянските народи, за искрено разбирателство с демократическите и сводолубивни народи.

Да живее Отечественият фронт! (Продължителни ръкоплескания)

Да живее народната република на нова демократическа и мощна България! (Ръкоплескания)

Да живее братското единство с републиките на съветските народи и на народите на нова федеративна Югославия! (Продължителни ръкоплескания)

Да живее бъдещата всемирна република на народите! (Продължителни ръкоплескания и веселост)

Председател Васил Коларов: Има думата народният представител Стефан Габровски.

Стефан Габровски (р): (От трибуната) Г-да народни представители! Въодушевенето, с което Народното събрание посреща внесения от г-на министър-председателя законопроект за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание, показва колко популярно, изразява и общественно-политически необходимостта се явява днес идеята за премахване на монархията у нас.

Г-да народни представители! В продължение на много години династията на Кобургите управлява страната на авторитарски, нечестива народната воля, фалшифицирайки режимите с думите „конституционна монархия“ и отклонявайки правилното политическо развитие на българската държава.

В най-критичните моменти от нашата нова история монарсите Фердинанд и Борис, злобкопелени от раболепни, бездарни и безволни управници, не пожелаха да се вслушат в народните желания и в съветите на здравите демократически сили, а се ръководеха от династически интереси и от внушенията на немската политика на Балканите. С тази си политика те отчуждиха българския народ от голямото семейство на славянските народи, хвърляха го в кръвни борби срещу сълби и румъни и го тикаха в лагера на врага.

говете на свободолюбивите и демократически народи. Последствията от тази пагубна политика се знаят и са пресни в паметта на целия български народ: национална катастрофа през 1913 г., втора национална катастрофа в 1918 г. и изпробване народа ни пред трета такава в 1944 г., от която с цялата на много усилия и жертви той бе спасен от Отечественния фронт.

Затова, когато в този исторически момент XXVI обикновено Народно събрание се обръща към народа и му предлага да премахне монархията и провъзгласи републиката, ние неволно хвърляме поглед назад и констатираме с каква далновидност водачите на прогресивните и истинско демократическите партии у нас са предупреждавали народа за злините, които му носи личният режим и кетерийното управление. С учудващо политическо прозрение тези народни трибуни сочеха опасностите от шовинистическата и военноробова политика на българските царе и биеха тревога за бъдещето на народа ни, като му сочеха спасителната идея за република.

Една фаланга от най-добрите синове на народа — Димитър Благоев, Александър Стамболийски, Найчо Цанов, Янко Сакъзов и много други — умряха, борейки се с последни сили срещу монархическото зло у нас. (Продължителни ръкоплескания)

Ние сме щастливи да виждаме също така в редовете на Отечественния фронт живите борци срещу личния режим и срещу лажните на немските царе, нашите водачи: Георги Димитров (Продължителни ръкоплескания), Стоян Костурков, (Продължителни ръкоплескания), Васил Коларов (Продължителни ръкоплескания), Кимон Георгиев (Продължителни ръкоплескания), Александър Оббов (Продължителни ръкоплескания), Димитър Нейков (Продължителни ръкоплескания) и много други техни съратници в тази велика борба в защита на свободата на българския народ.

Със своя вот българските избиратели ще изпълнят техния завет — завета на дейците от възраждането и лозунга на живите дейци на република.

И когато на 8 септември тази година избирателните маси ще се отправят към урните, за да кажат своята властна дума за бъдещия режим на страната, те ще си спомнят с осорчение за досегашните злини, нанесени от монархическия режим и изпълнени с надежда за по-добри дни, ще гласуват без колебание за народната република.

Г-да народни представители! С провъзгласяване на републиката българският народ ще отбележи важен етап в своето политическо развитие. Този исторически акт ще бъде завършек на полусековната му борба за установяване на народовластие и за откриване на ерата на мир на Балканите, културен възход и народно добруване.

В това историческо дело Отечественният фронт ще има най-голяма заслуга, затова защото той най-добре изясни пред народните маси пагубната роля на двореца и посочи необходимостта от република като предпоставка за утвърждаване на народовластие в страната ни.

Новата република на Балканите — българската република, ще бъде народна, защото тя ще изрази волята на грамадната част от народа. Тя ще бъде народна, защото ще се управлява по нова конституция, която ще гарантира не само политическите свободи и права на народа, но ще прокламира и освети новите социални и стопански принципи на съвременната демокрация: правото на труд като основен обществен-стопански фактор в живота на държавата ни, премахване на експлоатацията и равенство в икономическите възможности за напредък на всеки български гражданин.

Г-да народни представители! Парламентарната група на Българската радикална партия посреща с радост законопроекта за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикване на Велико народно събрание и ще го гласува единодушно с дълбоко убеждение, че по този начин тя допринася за осъществяването на едно програмно начало и народно въздействие, за което Радикалната партия е ратувала повече от 40 години. (Продължителни ръкоплескания)

Нека поздравим българската народна република и пожелаем, тя да донесе светло бъдеще на нашата родина. (Ръкоплескания)

Да живее Отечественният фронт! (Продължителни ръкоплескания)

Да живеят всички славянски народи! (Продължителни ръкоплескания)

Да живее народната република! (Продължителни ръкоплескания)

Председател Васил Коларов: Г-да народни представители! Други записани оратори няма. Дебатите са прекратени. Ще пристъпим към гласуване на разглеждания законопроект.

Постъпило е предложение от повече от 30 души народни представители, съгласно членове 54 и 55 от правилника за вътрешния ред на Народното събрание, гласуването да стане поименно. (Бурни и продължителни ръкоплескания)

Давам на гласуване това предложение.

Моля г-да народните представители, които са за това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-н секретарят ще чете по азбучен ред имената на народните представители, и всеки народен представител, който чуе името си, трябва да отговори „за закона“ или „против закона“, или се въздържа.

Моля г-на секретаря да прочете списъка на народните представители.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете по списъка имената на народните представители и те отговарят, както следва)

Александър Ботев Даскалов — за закона.

Д-р Александър Георгиев Бонкин — за републиката.

Александър Георгиев Чичовски — (Отсъствава).

Александър Милеков Иванов — за републиката, за Велико народно събрание.

Александър Тасев Господинов — за републиката.

Александър Хараламбиев Ковачев — за републиката.

Александър Христов Оббов — (Отсъствава)

Алекси Гогов Бонев — за републиката.

Али Бекиров Чепчиев — за републиката.

Анастас Атанасов Циганчев — за републиката.

Ангел Григоров Агирев — за републиката.

Андрей Пенев Денев — за републиката.

Антон Танев Югов — за закона. (Ръкоплескания) За републиката — когато му дойде времето.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Продължава да чете)

Архангел Дамянов Попов — за.

Асен Иванов Драгиев — за републиката.

Асен Христов Николов — за републиката.

Анастас Димитров Добревски — за закона.

Председател Васил Коларов: Г-да народни представители! Аз привлякох вашето внимание, че сега ще се гласува за закона, а не за републиката. За републиката ще гласува народът. (Ръкоплескания) Моля, съобразявайте се с това. Отговаряйте с: „за закона“ или „против закона“.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Продължава да чете)

Анастас Драгиев Атанасов — (Отсъствава)

Анастас Колев Биволарски — за закона.

Анастас Тотев Донков — за закона.

Бялал Мурадов Дурмазов — за закона.

Божко Иванов Цветков — за закона.

Бойко Янев Шалалатов — за закона.

Борис Ангелов Костов — за закона.

Борис Димев п. Христов — за.

Борис Николов Чобанов — за.

Борис Петров Димов — за закона.

Борис Попзлатев Иванов — за закона.

Борис Стефанов х. Матеев — за закона.

Бочо Илиев Бочев — за закона.

Боян Стефанов Цонев — за закона.

Васил Данашлов Юруков — за.

Васил Димитров Пазурджиев — за закона.

Васил Иванов Мавриков — за закона.

Д-р Васил Петков Ханджиев — за закона.

Васил Петров Коларов — за.

Васил Тодоров Чобанов — за.

Васил Тошев Караджов — за закона.

Вели Сюлейманов Ахмедов — за.

Венелин Йосифов Медаров — за.

Венера Стоянова Клиничарова — за закона.

Виктор Петров Добрев — за.

Владимир Лазаров Арнаудов — за.

Владимир Томов Поитомов — за закона.

Власи Власев Власковски — за закона.

Вълко Вельов Червенков — за закона.

Д-р Вара Димитрова Златарева — (Отсъствава).

Вара Костова Македонска — за закона.

Ганю Златинов Ванчев — за закона.

Ганчо Минев Ганчев — за закона.

Гепади Канов Влашки — за закона.

Георги Александоров Божков — за закона.

Д-р Георги Атанасов х. Гецов — (Отсъствава).

Георги Атанасов Хълчев — за закона.

Георги Василев Лазаров — за закона.

Георги Великов Данков — за закона.

Георги Дамянов Първанов — за закона.

Георги Димитров Стамболов — за.

Георги Драгиев Тодоров — за закона.

Георги Иванов Попов — за закона.

Георги Колев Петков — за закона.

Георги Костадинов Костов — за закона.

Георги Кулишев Костов — за.

Георги Михайлов Димитров — за.

Георги Михайлов Добрев — за закона.

Георги Пеев Георгиев — за закона.

Георги Петров Енчев — за закона.

Д-р Георги Славчев Георгиев — за закона.

Георги Тодоров Карафелиев — за закона.

Георги Трайков Гиревски — за.

Георги Христов Босолов — за закона.

Георги Христов Попиванов — за закона.

Георги Христов Фурнаджиев — за закона.

Гого Бойдев Гогов — за закона.

Груди Атанасов Димитров — за.

Гьокко Колев Габровски — за закона.

Давид Исак Йерохам — за закона.

Дамян Велчев Дамянов — (Отсъствава)

Данчо Кълев Димитров — за.

Димитър Вучков Коларски — за закона.

Димитър Ганев Върбачов — за закона.

Димитър Димитров Икономов — (Отсъствава)

Димитър Димов Димитров — за.

Димитър Иванов Захариев — за закона.

Д-р Димитър Иванов Халджиев — за закона.

Димитър Мачков Пайков — (Отсъствава)

Димитър Николов Пануков — за закона.

Димитър Панайотов Иванов — за.
 Димитър Стоянов Крайчев — за закона.
 Димитър Тодоров Кънев — за закона.
 Димитър Цочев Попов — за закона.
 Димитър Цочев Братанов — за закона.
 Димо Тотев Казасов — за.
 Динко Тодоров Станчев — (Отсъствува)
 Добри Колев Терпешев — за.
 Дончо Досев Дончев — за закона.
 Д-р Досю Димитров Досков — за.
 Драгомир Христов Вълчков — за закона.
 Екатерина Стефанова Аврамова — (Отсъствува)
 Екатерина Христова Николова — за закона.
 Елена Владимировна Кешарова — за закона.
 Ефрем Митев Джонков — за закона.
 Жеко Кръстев Жеков — за закона.
 Желю Господинов Желев — (Отсъствува)
 Желязко Стефанов Петров — за закона.
 Живко Митов Живков — за.
 Здравко Стефанов Митовски — (Отсъствува)
 Иван Андреев Петков — за закона.
 Иван Георгиев Геновски — за закона.
 Иван Георгиев Инджев — за закона.
 Иван Георгиев Кръстев — за закона.
 Иван Георгиев Тонев — за.
 Иван Грозев Спасов — за закона.
 Иван Димитров Сташков — (Отсъствува)
 Иван Евтимов Тренчев — за закона.
 Д-р Иван Иванов Пашов — за закона.
 Иван Каменов Тодоров — за закона.
 Иван Кирев Янков — за закона.
 Иван Колев Топчиев — за закона.
 Иван Костов Чонос — за закона.
 Иван Неделчев Топалов — за.
 Иван Никол Гутев — за закона.
 Иван Николов Бешев — (Отсъствува)
 Иван Петков Арсудов — за закона.
 Иван Спасов Харизанов — за закона.
 Иван Стоянов Патоков — за закона.
 Игнат Илиев Талнски — за.
 Израел Барух Майер — за закона.
 Илия Атанасов Ставрев — за закона.
 Илия Бонев Радков — за закона.
 Илия Добрев Илиев — за закона.
 Илия Николов Игнатов — за закона.
 Илия Тодоров Бояджиев — за закона.
 Илия Филев Джагаров — за закона.
 Йордан Димитров Халачев — за закона.
 Йордан Неделчев Чобанов — за.
 Йордан Николов Пекарев — за.
 Йордан Панайотов Иванов — (Отсъствува)
 Йордан Стефанов Маргенов — за закона.
 Йордан Стоянов Бодуров — за закона.
 Камен Иванов Петров — (Отсъствува)
 Кирил Георгиев Стоянов — за закона.
 Кирил Василев Клисурски — за закона, за републиката.
 Д-р Кирил Георгиев Доамалиев — за закона.
 Кирил Георгиев Лазаров — за закона.
 Кирил Тонев Игов — за закона.
 Кирил Христов Обретенков — за.
 Кольо Божилков Колев — за закона.
 Коста Ганев Дачев — за закона.
 Коста Райнов Крачанов — за закона.
 Костадин Ганев Димов — за закона.
 Костадин Лазаров Кожухаров — за закона.
 Костадин Николов Тондафилков — за.
 Костадин Русинков Динчев — за закона.
 Крум Парлов Кюляков — за закона.
 Кръстан Лашов Раковски — за закона.
 Кръстю Георгиев Стойчев — за закона.
 Кръстю Димитров Неделков — (Отсъствува)
 Кръстю Желязков Добрев — за закона.
 Кръстю Славов Лекков — за изготвяне на диктата. (Беселост)
 Лалю Василев Ганчев — (Отсъствува)
 Любен Георгиев Пенев — за закона.
 Любомир Иванов Коларов — за.
 Малио Калев Малев — за.
 Манол Денев Дичев — за.
 Манол Стойнов Велков — за закона.
 Мара Иванова Кинкел — за.
 Марин Йовев Маринов — за закона.
 Марин Ставев Маринов — за закона.
 Марин Стоянов Шиваров — за.
 Мария Найденова Тотева — (Отсъствува)
 Мата Николова Тюркелджиева — (Отсъствува)
 Милан Цанков Маджарски — за закона.
 Минчо Дойчев Минчев — за закона.
 Д-р Минчо Нейчев Колев — за.
 Митю Ганев Митков — за.
 Михаил Атанасов Константинов — за.
 Д-р Михаил Попов Геновски — за закона.
 Младен Гоцов Карталев — за.
 Неделчо Миканлов Бояджиев — за.
 Никола Ангелов Разлоганов — (Отсъствува)
 Никола Димитров Балканджиев — за.
 Никола Йосифов Джанков — за.
 Никола Павлов Дрънговски — за закона.

Никола Пантев Лазаров — за закона.
 Никола Петков Василев — за закона.
 Никола Тодоров Марчев — за закона.
 Николай Георгиев Иванов — за закона.
 Николай Ивков Калев — за закона.
 Нинко Стефанов Вияшки — (Отсъствува)
 Пеко Петров Таков — за закона.
 Пело Иванов Пеловски — за закона.
 Пенчо Иванов Пенчев — за закона.
 Пенчо Рафаилов Пенев — за закона.
 Д-р Пенчо Стоянов Костурков — за.
 Петко Георгиев Кулиев — за закона.
 Петко Стоянов Стайнов — за.
 Д-р Петър Георгиев Пачев — за закона.
 Петър Иванов Запрянов — за закона.
 Петър Йорданов Ковачев — за закона.
 Петър Каменов Паунов — за закона.
 Петър Николов Малков — за.
 Петър Попзлатев Ангелов — за закона.
 Петър Попиванов Николов — за закона.
 Д-р Петър Попсанов Тодоров — (Отсъствува)
 Петър Тодоров Панайотов — за закона.
 Пенчо Минков Шейтанов — за закона.
 Рада Йорданова Ноева — (Отсъствува)
 Раденко Рангелов Видински — за закона.
 Ради Найденов Драгнев — Да живее републиката! Смърт на ида-
 нархията! (Ръкоплескание)
 Райко Дамянов Райков — за закона.
 Райчо Боев Славков — за закона.
 Ранчо Арменчев Кеменджиев — за закона.
 Д-р Рачо Ангелов Генчев — за.
 Руси Димитров Табаков — за закона.
 Радка Ив. Попхлебарова — за закона.
 Сава Атанасов Дълбоков — за закона.
 Д-р Сергей Кръстев Мисирков — за.
 Симеон Тодоров Ковачев — за закона.
 Славен Костов Купаров — за закона.
 Слави Петков Пушкарков — (Отсъствува)
 Спас Николов Христов — за закона.
 Спири Вълков Трингов — за закона.
 Стамен Николов Попов — за закона.
 Ставмир Христов Гърнев — за.
 Станка Христова Иванова — за закона.
 Станчо Григоров Чолаков — (Отсъствува)
 Станю Василев Попов — за закона.
 Стефан Иванов Керков — за закона.
 Стефан Илиев Стефанов — за закона.
 Стефан Костов Милков — за.
 Стефан Крайчев Райнов — за закона.
 Стефан Любомиров Каракозов — (Отсъствува)
 Стефан Пркопиев Григоров — за закона.
 Стефан Русев Габровски — за.
 Стефан Тончев Хилов — за закона.
 Стефана Владимировна Маркова — (Отсъствува)
 Стою Иванов Неделчев — (Отсъствува)
 Стоян Атанасов Сюлемезов — за.
 Стоян Неделков Брадинов — за.
 Стоян Николов Попов — за.
 Стоян Павлов Делчев — за закона.
 Стоян Пенчев Костурков — за.
 Стоянка Иванова Ангелова — (Отсъствува)
 Тачо Колев Даскалов — за закона.
 Татко Николов Черноколев — (Отсъствува)
 Тодор Атанасов Танев — за закона.
 Тодор Иванов Гичев — за закона.
 Тодор Кръстев Гайдарски — за закона.
 Тодор Панайотов Тодоров — за закона.
 Тодор Тихолов Лалов — за закона.
 Тодор Янков Тодоров — за.
 Трайчо Костов Джулев — за.
 Трайчо Михов Доброславски — за.
 Трифон Николов Трифонов — за.
 Филип Георгиев Филипов — за.
 Хайрула Мюмюнов Османов — за закона.
 Христо Вълчанов Иванов — за закона.
 Христо Георгиев Джонджоров — за закона.
 Христо Иванов Марзянов — за.
 Христо Николов Юрков — за.
 Христо Петров Тодоров — (Отсъствува)
 Христо Стефанов Малинов — (Отсъствува)
 Хюсеин Еминев Имамов — за закона.
 Цанко Григоров Маринов — за закона.
 Цветан Велков Гаджовски — за закона.
 Цветан Маринов Капитанов — за закона.
 Цветана Прокопиева Кераскова — за закона.
 Пеко Минев Мустакерски — за.
 Пола Нинчева Драгойчева — за.
 Цоло Кръстев Каменов — за закона.
 Юсеин Алиев Шолев — за закона.
 Янак Иванов Хаджоолу — за закона.
 Яни Илиев Янев — за.
 Янко Атанасов Стамболов — за закона.
 Янко Марков Спасов — за закона.

Председател Васил Коларов: Има ли народни представители да
 се чули името си?

Камен Петров (з): Аз не чукам нито си.

Секретар Трифон Трифонов (зв): За или против закона?

Камен Петров (з): За закона.

Председател Васил Коларов: Резултатът от поименното гласуване е следният:

Присъствуват и са взели участие в гласуването 244 народни представители. Отсъствуват 32.

От присъстващите и гласували 244 депутати всички единодушно са гласували за предложението законопроект. (Всички стават прави. Много бурни и продължителни ръкоплескания и гласове: „Браво!“)

Г-да народни представители! Тъй като законопроектът е внесен от Министерския съвет, то подлежи да се избере една нарочна комисия, която да го прегледа преди той да бъде поставен на разглеждане на второ четене.

Има предложение, тази комисия да се състои от 25 народни представители. Моля г-да народните представители, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събрание приема.

Предложен е следният състав на 25-членната комисия:

От работническата партия: Георги Димитров, Васил Коларов, д-р Минчо Нейчев, Цола Драгойчева, Кръстю Добрев, Георги Костов, Пеко Таков.

От Земеделския съюз: д-р Михаил Геновски, Александър Ботев, Васил Павурджиев, Атанас Добревски, Георги Енчев, Манол Ценов, Никола Павлов.

От Народния съюз „Звено“: Петър Понзлатев, Иван Харизанов, Спиро Тингов, Петко Стайков, Борис Чобанов.

От Българската работническа социалдемократическа партия: Васил Чобанов, Ефрем Митев, Кирил Христов, Йордан Бъдуров.

От Българската радикална партия: Филип Филипов и д-р Пенчо Костурков.

Има ли други някои предложения? — Няма.

Поставям на гласуване състава на нарочната комисия. Тези г-да народни представители, които са съгласни с така прочетенния списък на членовете на комисията, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събрание приема.

Предлага се, комисията да се събере още днес, за да се конституира и да пристъпи непосредствено към разглеждането на законопроекта.

Умолява се комисията да побърза, пред вид грамадния интерес, който проявява българският народ към гласуването на казания закон, да пристъпи немедленно към работа и да свърши своята работа във възможно най-къс срок, та в утрешното заседание законопроектът да може да бъде приет на второ четене. (Ръкоплескания)

Минаваме към разглеждане на следната точка, трета, от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за реда, по който ще се произведе допитването до народа и избирането на народни представители за Велико народно събрание.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„МОТИВИ

към законопроекта за реда, по който ще се произведе допитването до народа и избирането на народни представители за Велико народно събрание

Г-да народни представители! Допитването до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република, предвидено в специалния закон за избирането на народни представители на Велико народно събрание, ще се извърши по реда, предвиден в настоящия закон.

С този закон се дава възможност при допитването „За монархия“ или „Народна република“ да вземат пълно участие всички български граждани, навършили 19-годишна възраст, без разлика на раса, народност, пол, професия и социално положение, стига да не са лишени с присъда от граждански и политически права.

Гласуването ще стане с бюлетини — едните с надпис: „За народна република“, а другите — с надпис: „За монархия“.

За да се осигури свободата на гласоподавателите, допитването ще стане чрез лично и тайно гласуване.

Законът не само обезпечава свободата и пълното участие на българските граждани при гласуването, но осигурява широк обществен контрол при провеждане на допитването. С чл. 3 се дава право на всички политически партии да изпратят свои застъпници в изборните бюра. С това се отстранява всяка възможност за изопачаване на резултатите. Освен това предвижда се проверката на изборните книжа и провъзгласяването на резултата от допитването да стане от съдебните власти.

По отношение на изборните списъци, изборните бюра, секциите, реда на гласуването и пр. се прилагат постановленията на закона за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание. По този начин всички демократични гаранции, които се съдържат в същия закон, имат напълно своята валидност и при извършване на допитването на народа. Това ще бъде едно истинско всенародно допитване, което ще реши основния въпрос по бъдещата форма на държавно управление в нашата страна.

Избирането на народни представители за Велико народно събрание, предвидено в закона за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяването на народната република и за свик-

ване на Велико народно събрание, ще се извърши по реда на закона за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание, със следните изменения:

Поради важните исторически задачи, които се поставят за решаване пред Великото народно събрание, броят на народните представители следва да бъде по-голям от броя на представителите в обикновеното Народно събрание. Затова чл. 13 предвижда избирането на един народен представител на всеки 15.000 избиратели.

Увеличеният брой на представителите от своя страна налага да се увеличи броят на изборните колегии, като те се свежат до размера на административните околии. Превръщането на административните околии в изборителни колегии се налага и затова, защото околните обединяват населението в едно цяло, поради техните стопански, административни и политически връзки, които съществуват между селищата в околията.

Голямото струпване на избиратели в някои секции при изборите за народни представители за обикновено Народно събрание и дори невъзможността на някои избиратели да гласуват поради липса на време налага да се създадат повече подсекции с по-малък брой гласоподаватели. Този въпрос се решава по целесъобразен начин с чл. 12. И в този случай се предвиждат подобрения в изборителния закон с цел да се обезпечи най-широкото участие на народа в изборите за Велико народно събрание.

Тези изменения и някои други технически подобрения, предвидени в законопроекта, дават пълна възможност на българския народ при изборите за представители на Великото народно събрание да изрази свободно своята воля, да избере най-достойните свои представители, които да изработят новата конституция и да начертаят основните линии на бъдещото държавно устройство на България.

Гр. София, юли 1946 г.

Министър на вътрешните работи: Ант, Югов

ЗАКОНПРОЕКТ

за реда, по който ще се произведе допитването до народа и избирането на народни представители за Велико народно събрание

Глава I

За народното допитване

Чл. 1. Допитването се извършва чрез лично и тайно гласоподаване, в което участвуват всички лица, имащи изборително право по закона за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание, който има сила и за народното допитване, с измененията, предвидени по-долу.

Чл. 2. На държавни разходи се отпечатват, в достатъчно количество, два вида бюлетини за народното допитване на чиста бяла хартия, според приложения в края на този закон образец.

Едните бюлетини имат отпечатани в горния ляв ъгъл лентата от националния трицвет, а в оредата надпис: „За народна република“, а другите — само с надпис в средата „За монархията“.

Чл. 3. Местните ръководства на политическите партии, които са придобили правото на юридическа личност, и местните комитети на Отечествения фронт могат да изпратят свои застъпници в изборните бюра.

Чл. 4. Представителите на бюрата се прижат, щото през всичкото време на гласуването в преградата да има достатъчно бюлетини от двата вида.

Чл. 5. За преброяването бюрото съставя протокол, а резултатът от преброяването се отбелязва в особен преброятелен лист.

Протоколът и преброятелният лист се съставят по образци, дадени от Министерството на вътрешните работи, в по два екземпляра, които се подписват от целия състав на бюрото, от преброятелите и от застъпниците.

По един екземпляр от протокола и преброятелния лист се оставят в канцеларията на общината. Бюлетините, заедно с другия екземпляр от протокола и преброятелния лист, поставени в добре запечатан пакет от платно се изпращат на председателя на областния съд, в чийто район се намира изборителната секция, не по-късно от 18 часа на другия ден след избора.

Чл. 6. Незабавно с получаване на книгата областният съд, в съдебно заседание, пристъпва към разтваряне на пакетите и съставя особена таблица за резултата от народното допитване по административни околии със следните граfi:

- I. Броя на записаните избиратели по административни околии.
- II. Броя на гласуващите избиратели.
- III. Броя на действителните бюлетини.
- IV. Броя на недействителните бюлетини.
- V. Броя на бюлетините за народна република, и
- VI. Броя на бюлетините за монархията.

Чл. 7. За всяко навършено областният съд съставя протокол и два екземпляра, след което по един екземпляр от протокола и от съставената таблица изпраща на първия председател на Върховния касационен съд със специален куриер, с оглед пакетът да бъде получен не по-късно от 18 часа на петия ден след произвеждането на допитването — петък.

Чл. 8. Като получи книгата по народното допитване от всички областни съдилища в страната, общото събрание на Върховния касационен съд, с участие на главния прокурор при съда, се произнася с определение за резултата от допитването в цялата страна. Към протокола съдът съставя таблица.

Чл. 9. Определението на Върховния касационен съд се произнася тържествено на шестия ден след произвеждането на допитването — събота, и се обявява веднага в „Държавен вестник“.

Глава II

Избиране на народни представители за Велико народно събрание

Чл. 10. Избирането на народни представители за Велико народно събрание се извършва по реда, указан в закона за избирането на народни представители за обикновено Народно събрание, с измененията, предвидени по-долу.

Чл. 11. Изборите стават по административни околии. Всяка околия образува една избирателна колегия, носеща името на околията. Градовете: София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе образуват самостоятелни избирателни колегии с населените места, включени в общините им.

Чл. 12. Избирателните секции, които по избирателните списъци имат повече от 400 избиратели, се разделят на толкова подсекции, колкото пъти числото 400 се съдържа в броя на избирателите им. Остатък по-голям от 100 се брои за 400, а остатък по-малък от 100 не се взема под внимание.

Чл. 13. Броят на народните представители за всяка избирателна колегия се определя с указ по доклад на министъра на вътрешните работи, въз основа на сведенията на Дирекция на статистиката за броя на населението по околии към 1 януари 1946 г., като на всеки 15.000 жители се избира един народен представител. На останалите по-големи от 7.500 жители се избира един народен представител, а останалите по-малки от 7.500 жители не се вземат под внимание.

Чл. 14. Лица, които отговарят на условията, изброени в чл. 38 от закона за избиране на народни представители за обикновено Народно събрание, могат да бъдат кандидатирани в не повече от три избирателни колегии.

Народните представители, избрани за обикновеното Народно събрание, макар и още не разтурено, могат да бъдат избрани за Великото народно събрание.

Чл. 15. Постапването на кандидатните листи става пред околийския съд в центъра на избирателната колегия.

Писмени възражения срещу известни кандидати, както и възражения от кандидатите се подават до същия околийски съдия.

Чл. 16. На другия ден след изтичане срока за подаване възражения от кандидатите, околийският съдия изпраща цялата преписка на председателя на съответния областен съд.

Чл. 17. В тридневен срок от получаването на преписките областният съд в разпоредително заседание, с участието на прокурора, се произнася с определения по утвърждаването на кандидатите.

Председател: **ВАСИЛ П. КОЛАРОВ**

Чл. 18. Най-късно два дена след получаването на книгата централното изборно бюро изпраща един екземпляр от съответния протокол, заедно с всички изборни книжки до председателя на областния съд, а другия екземпляр изпраща на областния директор.

Чл. 19. Най-късно до 12 часа на другия ден след провъзгласяването на избраните народни представители областният съд връчва препис от протокола на областния директор.

Председател **Васил Коларов**: Никой народен представител не е поискал думата по законопроекта. Ще пристъпим към гласуване.

Моля г-да народните представители, които присмат на първо четене законопроекта, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Тъй като между първия гласуван от нас законопроект и тоя съществува неразривна връзка, има предложение, първият законопроект и тоя втори законопроект да бъдат предадени на обсъждане от народната комисия, която бъде избрана след гласуването на първия законопроект.

Има ли противно мнение?

Обаждат се: Няма.

Председател **Васил Коларов**: Моля, които са съгласни с това предложение, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Следващото заседание ще стане утре, в 15 часа.

Още един път отправям молба към комисията да се събере в 18½ ч. в залата на бюджетарната комисия за конституиране и определяне на своята работа.

Дневният ред на утрешното заседание ще бъде:

1. Второ четене на законопроекта за допитване до народа за премахване на монархията и провъзгласяване на народна република и за свикването на Велико народно събрание.

2. Второ четене на законопроекта за реда, по който ще се произведе допитването до народа и избирането на народни представители за Велико народно събрание.

После следват всички законопроекти, които са поставени в дневния ред на дневното заседание.

Моля г-да народните представители, които са съгласни с този дневен ред за утрешното заседание, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се вдига.

(Вдигнато в 17 ч. 50 м.)

Секретар: **ТРИФОН ТРИФОНОВ**

Началник на Стенографското отделение: **ДОНЧО ДУКОВ**